

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga svo pokvari“ Nar. Post.

Preclpata s poštarinom stoji 2 for., a seljako samo 1 for. za cijelu godinu. Harziorno 1 for., a seljako 50 novč. za pol godinu. Izvan Carotina više poštarina. Gdje se najto najmanje 8 seljaka to su roglji, da im list seljako svim ukupno pod jednim zarotom i imenom, davat čomo za 70 novč. na godinu svakomu. Korei sa selju kroz postarsku Naznačnici. Imo, prozimo i najbitžu Postu valja jasno oznakiti. Komu list neidoje na vrijeme, neka to javi odpravniciu u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisar izvana Reklamacija. Tho List prima i drži, ako je poston, ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIŠTVO I ODPRAVNIŠTVO

nalazo se

Tipografa Flegli di C. Amali, via della Zonta, N. 7.

Pisma sa selju platjeno poštarino. Viesti, dopisi i drugi svaki štampaju se il u cijelosti il u izraku, nalimo pravu svojoj vrijednosti i smislu ozoza lista. Ne-podplacni se dopisi neupotrebljuju. Obohot naplanjanja i fisto sukromno stari novozice najista u ovom listu. Priobčena su pisma iskaju po 5 novč. svaki redak. Uglasit od 8 redakih stoji 60 novč. a svaki redak svaki il u novčah: il u slučaju opetovanja po sto se pogotje oglasnik i odpravniciu. Dopisi se nevrtaju. Uredništvo i odpravniciu, ošta izvanrednih slučajevah, nedopisaju, nego putem svojo Listariciu.

Djelovanje sabora.

Porečki sabor inno je opeta tri sjednice, i to na 2. 6. i 7. augusta.

Kako su zemaljski sabori izgubili mnogo znamenitosti, otkada se uvedoše izravni izbori za carevinske vicee u Beču, tako se o njih malo ili ništa nećuje; jer premda može takova zemaljska skupština mnogo koristna odlučiti za onu zemlju, ipak to drugi sviet nezanimaju.

Naša je dužnost u kratko spomenuti djelovanje porečkoga sabora, jer je sabor naše zemlje.

Na 4. sjednici od dne 2. augusta izvjestiše je predsjedništvo sabor o raznih spisih i molbah, koje su iz više strana prispjele. Među drugimi je zastupnik Dorčić predao molbu brodovlastnikah Nove Baške, da se pospješi gradjenje tamošnje luke. Odobrio se je izbor Dr. Barsana, koga je birao veliki posjed; odbila se je molba rovinjskog uzajamnoga društva za osjegovanje govedah, da se tamo postavi živinar na zemaljske troškove; odobrili su se potroški od 1877. i proračuni za 1879. raznih zemaljskih školskih zakladah.

Peta sjednica od dne 6. augusta prihvatila je molbu baščanskih brodovlastnikah i rudarskog društva u Karpantu, prvu za pospješenje gradjenja luke, drugu za uredjenje luke Rabana, te naložila Junti, da jih uz toplu preporuku sabora podastre visokoj Vladi. Uredio se račun školske zaklade; i promjenio zakon od 14. febrara 1876. o zaštići divljačine skrativši vreme, kada se smie lovit.

Na istoj sjednici razpravljao se je predlog Junte, da se privremeno providi za zemaljske plaćnike i učitelje, koji su morali u vojsku. Primio se je predlog Juntin s promjenami, koje je predložio Bluschegg. Taj zaključak naredjuje, da dok nebude zemaljskim zakonom drugačije odlučeno, zemaljski plaćnici i učitelji u vrijeme mobilizacije dobivaju svoju plaću dok su u vojski, kao da su na svojim mjestih; samo ako su u vojski častnici, onda nedobiju cijele, već samo trećinu plaće.

Nadalje su se birali prisjednici ili assessori Junte. Izabrani bjše: Dr. Campitelli, a zamjenik mu Dr. Barsan, zatim Barun Kamalić-Polesini, zamjenik mu Dr. Cech.

Dr. Costantini predložio je, da se Junta pozove, neka raspita koliko je obći vojnici zakon štetan za pučanstvo Istre, i neka u budućem zasjedanju predloži, što bi se imalo činiti, da se te štetne posljedice odstrane. Ovaj predlog je primljen većinom glasovah.

Na sjednici od 7. augusta među drugimi stvari, odlučilo se je i to, da se plaće onih učiteljah, koji su po starom zakonu izpile činiti, izjednače s plaćami ostalih učiteljah, a ne da dobivaju 100 for. manje, nego drugi.

Trokratnim Živio-klicom na Njeg. Veličanstvo svrsio je sabor svoje ovogodišnje djelovanje.

Ljudi moji, to je sve liepo i dobro, ali nije sve.

Pučke skupština za „Neizbavljenu Italiju“ po Italiji još nisu svrsile. Među neizbavljene zemlje računa se i Istra. Mi nemožemo i nesmijemo suditi, kako o toj stvari misle talijanski zastupnici na porečkom saboru, jer to nije naš posao; ali možemo i moramo očito izobosti našim zastupnikom, koji su zajedno zastupnici većine pučanstva, što nisu svečano prosvjedovali proti onim željam Italije, i što nisu predložili, da se Njegovomu Veličanstvu posebnom adresom izjavi osobita vjernost i privrženost zemlje istrijsanske prema habsburškoj kući. Mi smo osvjedočeni, da svi naši zastupnici tako misle, ali što tko misli, ono se nećuje i nevidi, a što bi se bilo na saboru govorilo, ono bi se bilo čulo, i bilo bi dobar nauk pučanstvu od Cormonsa do Messine, pučanstvu, koje naših stranah dobro nepozna. Ove riječi su zajedno najumjereniji prikor našim zastupnikom; a kad budu izbori, pokazat ćemo jim, da se i bez njih može!

U KOLO!

Kao što smo se mi, tako mislimo da su se i svi naši prijatelji u Istri narodovali viesti, što smo ju razglasili u zadnjem broju ovoga lista, da je naimo tršćansko političko društvo „Eđinosti“ protegnulo svoje djelovanje i na Istru, kojoj je takvo društvo trebulo baš kao ozelbiti sunce, pa da je usljed toga postalo društvom slovensko-hrvatskim.

Danas, kao što bijasmo obećali, štampamo ovo i Pravila tog društva, da svaki vidi, kako može društvom postati, te kakve su mu dužnosti i prava.

Mi netrebamo trošiti mnogo rieči, da uputimo naš u Istri narod o velikoj koristi političkoga za nas društva; jer je to iz poziva, što smo ga zadnji put štampali, a još više ovo iz Pravilah. svakomu dosti jasno i razumljivo.

Kao što s jedne strane neima nepravde, neima narodne težkoće, na koju se neće moći narod polužiti zakonitim putem u krilu tog društva: tako s druge neima želje, neima pravedna zahtjeva, kojih neće moći izjaviti i na svjetlo iznieti na oči prijateljah i neprijateljah svojih. Sve što sad pojedini ljudi il ciele občine moraju zamučati il pregoreti, hoće naći oduška pomoću il posredovanjem političkog društva. Gdje-god i od koga se god prekrši zakon na našu štetu, političko će društvo dići svoj glas na obranu prava, ma imalo se ućeti i najvišem u carevini sudu. A koliko nam neće koristiti političko društvo stopram prigodom izborah!

Dobar uspjeh izborah visi o složni radu i nastojanju cijeloga naroda. Ali tog složnog rada i nastojanja neima i nemože biti neg ondje, gdje cio izborni pokret vodi i ravna jedna jedina glava i jedno jedino srce. A ta glava i to srce jest političko društvo. Što nije moguće i najbolje uređivanu listu, to je moguće političkomu društvu; jer političko društvo ima u svakom selu pouzdanih članovah, koji zakonitim putem vrše njegove domorodne naredbe. Putem političkoga društva u svakoj se kući zna točno i jasno, koga imaju izabrati to birati u izbornici, da narod nadvlada i predobi u cijeloj zemlji, budi na pokrajinskih budi carevinskih birališčih. Tada se nemože nitko izpričevati, da nije znao, što mu bijaše raditi, da spasi poštenje svoje i svojega naroda.

Politička su društva tim moćnija i uglednija, čim imaju u zemlji više članovah. Rekosmo moćnija, jer imaju više dohodka, pa mogu i više trošiti; a svaki lahko vidi, da se naimo prigodom izborah neda bez troška nista učiniti. Tu treba trošiti za tisakarnu, tu za poštarinu, tu za poputbino pouzdanih ljudih, koji u ime odbora putuju po zemlji, te vode narod na birališca. A gdje su troškovi, kad treba narod skupiti u labore ilili javne pučke sastanke, da izjavi svoju želju il svoje negodovanje u ovoj il onoj stvari?

Ali su i uglednija, jer po ustavnom načelu u svakoj zemlji vlada većina, pa što jest koje društvo mnogobrojnije, to ga više cijene i uvažuju više oblasti i sama prolivnička stranka, bila ona u većini il manjini. Kad progovori odbor takova društva, zna se, da za njim stoji sila naroda, pa se nemogu i nesmiju napreko onemariti njegove prošnje il njegovi prosvjedi, jer se nemože i nesmije vriedjati narod.

U kolo dakle, Hrvati u Istri i na kvarnerskih Otocih, stupite listom u političko društvo „Eđinost“, što ima svoje sjedišće ovdje u Trstu, te će odavle bditi nad vašim praviciami, voditi vas i ravhati u vašem političkom i narodnom životu, koji neizmerno duboko zasieca u blagostanje il napredak svakoga naroda. Neka neima sela ni zaselka, dapače skoro bismo rekli krova, pod kojim nebi bio po koji član toga, odsad unapred i našega političkoga društva. Trošak je malen, naimo 1 f. kad tko stupi u društvo, onda 10 novč. na mjesec.

Istina, vanjski društvenici nemo-gu uživati nekjih pravah, koja uživaju oni, koji stanuju u Trstu, kakono dolazanje u društvu dvoranu, čitanje društvenih knjigah i novinah, udionič-tvojanje kod društvenih zabavah itd.; ali to nisu bitna nego tek uzgodna prava, radi kojih nije društvo utemeljeno, pa koja su se mogla i izpustiti, a da društvo ipak jednako koristi svojemu narodu. Zato je i rečeno u Pravilih,

da će se daljijim, il gotovo uboginu društvom ulazina i f. dopustiti, il slučajni im se društveni list uz nizu cijenu, il dani badava posiljati.

Prava, koja mora svaki roduljub pred očima imati, jest sasvim drugo, naimo političke naravi, pa koja nisu ni najmanje skupo plaćena sa ono par novčićah uz golemu korist, koju će odud imati sav narod.

Toga radi mi smo do kraja osvjedočeni, da će se naši zemljaci svećeničke i svjetlovne, gospodske i seljačke ruke dati listom zapisati u društvo, komu je cilj i namjera onako sveta i uzvišena. A koji je taj cilj? Evo ga: da naš narod u Istri uslane iz groba, u koji ga bijahu zakopale nepovoljne okolnosti minulih vijekovah!

Pa, ako je velika pred Bogom zasluga, spasio jednog čovjeka na bilo od koje pogibeli il nesreće; ako je liepo i dično odgojiti te na muške postaviti noge jednog jednog mladića: koliko veća zasluga, koliko veća dika i slava nemora biti pred Bogom i pred ljudmi, spasiti hiljade il hiljade duševno i tjelesno zapuštenih ljudih, dići na svoje vlastite noge jedan cio narod? — A to je eto namjera političkog društva „Eđinosti“!

Reklo se od nekjih naših neprijateljah, da se mi badava mučimo, da se zaludo trudimo, jer da je naš narod u Istri sasvim propao, pa da mu već neima spasa. Pokazimo, da to nije istina, il ako jest, pokazimo, da mi vjerujemo u uskrnuće mrtvih, pa će mrtvi u istinu il uskrsnuti. U kolo dakle!

PRAVILA POLITIČKOGA DRUŠTVA „EĐINOST“ ZA PRIMORJE.

Imo i sjedišće društva.

§. 1. Utemeljuje se za cijelo Primorje, spadajuće pod tršćansko Namjesništvo, politički i čitateljno društvo imenom „Eđinost“, a sjediščem u Trstu.

Namjera ilili cilj društva.

§. 2. Namjera toga društva jest, buditi i širiti narodnu svijest i raznu, osobito pak gospodarsku pouku i naobrazbu med slovenskim ljudstvom u Primorju; braniti narodne i sve druge pravice rečenoga ljudstva te, u kratko, gledati njegovu materijalnu il duševnu korist u državnih, občinskih, crkvenih, školskih i gospodarskih stvarih.

Sredstva društva.

§. 3. Sredstva za postignuće društvene namjere jesu sljedeća:

- Štadanje članovah u društvenoj dvorani čitanju i prijamu pogovoru;
- Zborovi društvenikah, u kojih će se pretresati društvenoj namjeri odgovarajuće stvari, kakone izbori, prošnje, adrese, te sklapani resolucije;
- Novine i razne knjige, što će sa nalaziti u društvenoj dvorani za pouku il zabavu članovah;
- Zabavni sastanci ilili besjede za naobrazbu il bistroje duha;

e) Sazivanje pučkih sastanaka (taborah) pod vedrim nebom i javnih obćih zborovah po svom Primorju po smislu §. 3. zakona od 15. novembra 1868. drž. zak. broj 135;

f) Po mogućnosti takodjer izdavanje posebnoga društvenoga lista.

Tko i kako može postati društvenik.

§. 4. Tko želi stupiti u društvo, priglasí se Odboru. Taj odlučuje s nadpolovičnom većinom u tajnoj vijeću, tko se prima, tko neprima.

Isto tako odlučuje Odbor, kad se ima tko izključiti iz društva, pa nije dužan kazniti dotičnih razlogah. Maloljetni ljudi, ženske glave i tuđji državljani nemogu biti članovi toga društva.

Prava članovah.

§. 5. Svaki član ima pravo u društvenoj dvorani čitati društvene novine i knjige, biti dielutkom svih društvenih sastanaka, zborovah i razgovorah, u zborovih smie govoriti, sarjete davati, predloge činiti i pri odlukah i izborih glasovati.

Dužnosti članovah.

§. 6. Svaki član ima dužnost, po svojoj moći promovirati i podpirati društvene namjere (§. 2.), vladati se po zborovih pravilih i odborovih odlukah, te unapred platiti f. 1 ulaznine i potom 10 nov. na mjesec, za amaganje društvenih strošakah.

Dobrovoljno se priniesi primaju za zbravalnošću; uplaćeni se priniesi nevrćaju. Daljnji ili pa gotovo ubogim članovom će se ulaznina i mjesecna društvenina isoziti, prva čak oprosti, ili im se društveni list po snizanoj cijeni, bude li moguće besplatno na dom pošiljati, o čem odlučuje Odbor.

Izbor predsjednika i odbornikah.

§. 7. Obći zbor bira izmedju članovah društva predsjednika i 9 odbornikah; predsjednik pako i barem 4 odbornika moraju stanovati u Trstu, ili pa u tršćanskoj okolici.

Odbor bira izmedju sebe podpredsjednika, tajnika i blagajnika, koje tri osoba moraju stanovati u Trstu ili u okolici.

Obći zbor bira pak takodjer 9 namjestnikah; kojih 4 moraju stanovati u Trstu ili okolici. Ako je koji odbornik zadržan, da nemože doći k sjednici, mora to naznaniti predsjedniku barem dva dni pred sjednicom, da ono na njegovo mjesto pozove u sjednicu namjestnika, koji ima tuz u sjednici sve pravice odbornikah.

Odbornici i njihovi namjestnici imaju zadaću, da sazaduju potrebe svoje pokrajine ili mjesta ta je prijave Odboru, da je pretrasa i ako treba, stavi na danovi red obćega zbora.

Poslovanje i dužnosti Odbora.

§. 8. Odbor prima članova (§. 4.), saziva zborove i sastanke (§. 10.), uređjuje unutarnje poslove, izvršuje odluke obćih zborovah te razglasuje po novinah, pozira goste u zborovanju, gospodari društvenim imetkom, i kad odstupi, daje od svega toga odgovor obćemu zboru; predsjednik ili namjestnik mu zastupa društvo kod obćih i trećih osoba.

§. 9. Da izpunjuje te svoje dužnosti, Odbor se sastaje na predsjednikov poziv u skupno vijeće i odlučuje nadpolovičnom većinom glasovah. U slučajju jednakoga broja glasovah, odlučuje glas predsjednikov ili namjestnika mu. Za valjanost odborovih odlukah, mora biti naznačih barem pet odbornikah.

Obći zbor i njegove pravice.

§. 10. Redoviti obći zbor mora biti barem jedan put na godinu i to mjes. oktobra; u tom obćem zboru Odbor položi račun i izvješće o svojem godišnjem djelovanju (§. 8.). Vanredni obći zbor mora biti, ako to zahtjeva 6 odbornikah, ili pako trećina društvenikah.

Zborovanje je u društvenoj dvorani, ili pako u kojem god kraju Primorja, što odlučuje svaki put Odbor.

§. 11. Sjednicam i zborom predsjeduje te je vodi predsjednik, ako je on preprijeđen, njegov namjestnik; kada pako nijednoga tih dvajuhi nije k sjednici ili zboru, predsjeduje najstariji odbornik.

§. 12. Obći zbor ima pravo birati odbor (§. 7.), odlučivati o poslovih, koji idu u prilog društvenoj namjeri, pregledati godišnji račun, kao takodjer poslovna izvješća odborskega Odbora (§. 8.), prenazaredjati pravila i razvrći društvo to odlučiti, što se ima u tom slučaju učiniti društvenim imetkom.

§. 13. Kao pregledatelj računah bira obći zbor 3 člana, koji nisu bili odbornici u prošlo doba odborova postovanja. Da zbor pravovaljano odlučuje, mora biti nazočnih barem 20 članovah; samo ako se radi o društvenom razvrganju, treba da je prisutna polovica članovah, a moraju to potvrditi dvie trećine svih nazočnih članovah.

Uvadjanje gostovah.

§. 14. Odbor ima pravo uvesti u društveno zborovanje punoljetna muževa kano goste, koji s dozvoljenjem predsjednikov mogu biti i dionici razpravah, na nesmiadu ni glasovati ni birati. Svaki se gost ima upisati u posebnu tomu određenu knjigu.

Knjiga uspomnenah.

§. 15. U knjigu uspomnenah se zapisuje sve, što se događa kod sjednicah i zborih, naima: predmeti govorah, učinjeni predlozi i odluke o njih, dovršeni izbori i svi drugi za društvo znameniti događaji, tako da ta knjiga postane društvena kronika (povjestna knjiga). Tu knjigu vodi tajnik.

Tko smie u društvenu dvoranu i k društvenim zabavam?

§. 16. U društvenu dvoranu k čitanju smiju dolaziti jedino članovi i uvedeni gosti.

§. 17. Zabavne sastanke ili besjede naredjuje, narješćuje i vodi Odbor, kojih su besjedah učestvuju članovi s obiteljni i uvedeni gosti.

Sud o preprih.

§. 18. Ako nastane med društvenici prepri ili razpra, o toj sude izabrani sudci. Svaka stranka društvenikah izbira dva društvenika za sudce, ako se pak oni nesjedino, izberu si sudca, koji konačno razsudjuje.

Izetup i izključenje iz društva.

§. 19. Tko će da stupi iz društva, mora to javiti Odboru mjesec danah napred.

Bit će izbrisan iz društva, tko bi društvu sramotu činio, isto će tako biti izbrisan onaj, koji znoštano 3 mjeseca s plaćanjem društvenine, to i na ponovljenu odborovu opomeni duga nenamiri.

Tko podpiuje društvena pisma.

§. 20. Pisma, oglasni i zapisnici jesu valjani onda, kada jih podpise predsjednik ili njegov namjestnik zajedno sa tajnikom.

Blagajnik.

§. 21. Sve dohodke prima blagajnik i izplaćuje sva stroške; on valjano podpisuje namirnice; svaki nesmie ništa izdati bez odborove odluke. Svaki tri mjeseca mora blagajnik u odborovoj sjednici dati izvješće o stanju blagajnice.

U Trstu, 5. maja 1878.

U smislu §§. 9. i 10. društvenog zakona od 15. novembra 1867. izjavljuje se, da političko društvo „Edinost“ u Trstu zakonito postoji na temelju predstojihli promjenjih pravilih.

U Trstu dan 7. junja 1878.

Za a. k. Namjestnika
Pozni.

DOPISI.

U Kastvu 6. augusta 1878.

Opisat ću vam dvie zadnje sjednice obćinskoga zastupstva, koje su u nas uvijek znamenite, jer se radi o kakovih 15,000 dušah, a to nije šala.

Predposlednja sjednica od 27. julija imala je odlučiti, da se prodaju obćinske državne obligacije od imenovne vrijednosti 21,000 for., koje su založene u Trstu pri nekom advokatu, koji obćinu brani.

Nas glavara zna tako liepo bjelo za crno pokazati, da se ljudi jedva kasnije sgreše, da nisu pravo odlučili. Obćina treba nešto novca. Onaj gospodin, u koga su obligacije, dat će još novca, ali mu moramo prodati obligacije, da bude naplaćen za prijašnje. I žilija je zastupstvo na to pristalo. Prodalo se je 21,000 for. obligacijah srebrne rente, ali to sve sa interesi do oktobra, još neplati advokata. S onim što nam ima na novo uzajmiti, dugovat će mu obćina još 3,000 for. pod 7 po sto! . . .

Dug treba platiti, i ako nemoreš drugačije, moraš prodati vola, konja, njivu, štogod imaš. Tako i obćina. Samo bi ja mislio, da nije bilo pametno prodati obligacije, jer one nose 4 for. 20 nov. čistih interesah od 100, to čini na 21 tisuć, liepu svotu od 882 for. na godinu. One mogu i veću vrijednost dobiti, a može i veća i krvavija sila doći, da se prodaju.

Pametnije je adicional metnuti. Penajst po sto na zemlju, makar sto po sto na vino i meso, potrošarinu na pivo, to bi dalo obćini liepoga dohodka, a svaki, koji vino pije i meso jede vrlo malo bi ga očutio.

Mozebiti čemo vendar jedanput udariti takov adicional kad naš glavara ne bude zajedno predsjednik odbora, koji je rendu na se uez.

Takodjer imamo na Kastavščini u svakom kutu psa. Kako je kod nas slaba mjesta policija, šćenci mogu i pogibeljni biti. Baš pred lani moglo se je svašta dogoditi. Ja bi i na nje udario postovinu. Tko ima čim psa hraniti, neka ga i plaća. Dakako, da bi prvi psi stražari bili oslobođeni od toga poreza.

Hvalevredno je, da je naš glavara dao pročitati sve *traskove* u šest godinah njegove vlade. Odotud se vidi, da je obćina potrošila 24,000 for. (sigurno bez odvjetnika) i da je po potrebi potrošeno. Ali, gospodine glavare, zašto se nisu i *dohodci* obćinski pročitati? Na priliku koliko su hitile one bukve iz Lisine; koliko se je interesa od stivre plašilo. Vidite, onda bismo pravo znali račun, jer bi nam pred očima bilo nesamo koliko je iz obćinske mošnje prošlo, nego i što je došlo u nju, i koliko je moralo doći.

Na istoj se je sjednici imalo odabrati obćinskoga liečnika. Kako ste jur čuli, javilo jih se je više, ali izbor se je vrčio o dvojici, o domaćem Dr. Mandiću i o nekom G. Gospodin G. nije doktor kirurgije, a Dr. Mandić nemože odmah u službu, jer je u vojski. Za jednoga i drugoga bilo je dakle nepriehno. Premda se je glavara osobito potrudio, da se svi dokumenti od A do O gospodina G. na hrvatski prevedu i ljudem raztumače, ipak je velika većina odlučila, da bira domorodeca, pod pogodbom, da si u vremenu od mjeseca danah izabere zamjenika.

Ali čujte čuda! C. kr. kapitanat pozvao je glavara, da sazove sjednicu, i da se bira Dr. G., jer da je Dr. Mandiću *previše* vremena dano, da si zamjenika nađe, a ljudi se tuže, da moraju skupo plaćati tuđe liečnike.

Hvalevredna je ta skrb političke oblasti. Ali u istom kotaru velika obćina Jelsanska nema ovo liečnika, novogradska nema liečnika, Veprinac, Mošćenice, Lovran, Beršec neimaju liečnika, — i naš g. kapitan to mirno gleda, a Kastav mora brzo, brzo liečnika dobiti, premda ga do pred tri godine ni dostaviti nije imao više vremena.

Sjednica bijaše sazvana na 5. ovoga. Gospodina kapitana zastupao je kotarski liečnik; valjda bi bili kakvoga kancelera poslali mjesto doktora, da ga je tko trebao.

Obćinsko zastupstvo potvrdilo je svoj prvi izbor i odlučilo, da zamjenik novoizabranog liečnika ima za tri dana dokumente priposlati, i za osam danah, odkad kapitanat pregleda dokumente (!), ima doći. Medjutim liečnik je već dospo. Taj zamjenik je Dr. Julio Makanae.

Obćinski tajnik poslan od glavara u Klanu da utjera neke novce za novu školu, pronevjerio je 600 forintih. Predposlednja sjednica odlučila je, da se tajnika pusti s Bogom, nit ga se što pita, nit se prima u službu. U posljednjoj sjednici bacilo se je pitanje, ico će te novce nadomjestiti, jer kod nas se i to može dogoditi, da se opet eksekucija vodi. Glavara je vrčio simo i tako, i odlučilo se stvar prijaviti c. kr. sudu, da razvidi, je li pronevjerjenje? Koliogod je ovo čudno odlučeno, ako je u istinu odlučeno, ja bih rekao, da će sud suditi: tajnik je pronevjerio onomu, koji ga je poslao u svoje ime, i onda će se viditi tko plaća!

Svršujući imam vam javiti, da je na zadnjoj sjednici dne 3. ovoga mjes.

jedan gospodicić imao sreca progovoriti talijanski na obćinskoj lozi, pred svečano sakupljenimi zastupnici, od kojih težko da trojica razumiju dobar govor talijanski. Taj čovjek, — Juntin komisar za račune, — imao bi znati, da nije odabrao pravoga mjesta za svoje osnove, i da će se prevariti u računu.

Iz Barbanáčine mjeseca julija.

Čitah u 11. broju „Naše Sloge“ od 1. junija t. l. dopis iz Zminjščine, u kom je neki Zminjac nam Barbanecom predbacivao, da kako možemo trpiti, da se u naših skolah naša hrvatska djeca u taljanskom jeziku podučavaju. I nisi nas, brate Zminjče, zaludo opominjao; jer čuj, što si nam pred mjesec danah priporočivao, to je danas već stvar dovršena. U javnoj sjednici našeg obćinskog zastupstva od 14. o. mjes., kojoj bijaše prisutan i naš okrajni glavara iz Pule, naše obćinsko zastupstvo osvitlalo si je lice, te oslobođilo obćinu crne sramote i u nebo vapijuće krivice učinjene nam pred 8 godinah od ondajšnjeg našeg zastupstva, — da se naima hrvatska naša djeca u naših skolah taljanski podučavati imadu, — odlučiv sa 18 glasovah proti jednomu, da odsad unapried bude u skolah naše obćine učevni jezik jedino hrvatski.

Veliko je bilo napinjanje naših protivnikah, da premame naše zastupnike, nu, hvala Bogu, sve zaludu. Zato vam, braćo zastupnici naše obćine, iz svega srca kličemo: *slava!* Ispunili ste najvruću želju ovoga puka. Imajte i unapried pred očima jedino boljak vašeg puka, koji vas je i zato izabrao, te nemojte na svaki mig naših taljanasah sliepog pristajati. Prvi korak do našega izobraženja, prosvijete, ter probudjenja iz duševnog našeg spanja jest, hvala Bogu, učinjen. Imamo narodnu školu, u kojoj *samoj* svaki narod može naći prve početke daljnega svojega duševnoga razvitka. — Ufamo se pak sad

ter po koju reći o gori spomenutoj sjednici, o našoj sadašnjoj školi i učitelju: nu neću nikoga osobno učiti, budući da dandanas dobro se zlim vraćati obćeva, i za dobre nauke dalje se nezahvalnost. Reći ću samo jednu besjedu našemu obćinskomu zastupniku, jedinomu, koji, — akoprem „benevrek“ kao mi —, vas gori, plamt i uzpaljuje se za stvar taljansku, ter je protivan u naših skolah materinskomu svomu jeziku, ili da bolje rečem, u svojoj kući vlastitoj, svojoj rođenoj majci. I vam dakle, „barba župane“, rekao bih lako po koju zulkhu istinu u obraz, što vam možebiti nebi bilo ugodno; nu za sad ću mućati, jer mislim, da vas je sjednica od 14. julija koliko toliko probudila. Reći ću vam samo: čast, komu ide, (vam ne), i vječna sramota onomu, koji narod svoj izdaje i tuđjemu ga narodu prodavati pomaže: a to čini svaki, koji u skolah materinskomu se svomu jeziku protivni.

Na noge dakle i ostale, vi obćine, tužne naše Istre! Ugledajte se u nas, ter netrpite nadalje, da se vaša djeca u vaših skolah, koje vi vašimi krvavimi žuljevi sagradiste i uzdržavate, taljanski podučavaju; od česa ona neimadu nikakove koristi, izvan dvojice ili trojice djece krunjskih obiteljih. Ako se slučajno medju vami nalode. Hoćete dakle i unapredak biti toli zasliepljeni, ter vašimi krvavo stečenimi novci tuđju taljansku djecu u vaših skolah odgojivati pomoći, svoju vlastitu pak u neznanju pušćati? A to doduse i činite, dokle u vaših skolah taljanski jezik kao učevni jezik trpiti.

Iz Punta na otoku Krku 6. kolovoza 1878.

Zeleći napredak umni i čudoredni kanoni i pravu korist ovoga mjesta, uslijed je čovjek razglasiti po svijetu uzroke, zbog kojih napredka viditi nije.

Za danas, ufanjem da će nadstojecije oblasti priskočiti, nakanio sam priobćiti zalostno i nepravilno stanje naših školskih stvari.

Ovdje na Punta imalo bi dnevni-mice pohađati učionu preko sto djece, dočim ju nepohadja nego dvadeseterica, a zašto to? Jer gosp. učitelj jutrom nedrži djecu više od jedne ure, poslije podne isto tako; što će se dječaci tako naučiti? Dodajte k tomu, da često po jedan, dva i više danah nedrži škole, pa zato i netreba iskati uzroka slaboga pohađanja.

U mjestu stanuje jedan član mjestnoga školskoga vieća, ali kao da ga nebi bilo; dodju gospoda nadzornici prije desete ure u jutro, ali nenadju ništa nego zatvorenu učionu. Neznam kako vrše svoju dužnost, možda za njih je dostatno, ako dodju u učionu, bilo il ne bilo učenikah! Valjda najdu sve u redu, jer inače bi na red pozvali gosp. učitelja.

Za imni pojam ispitah ove škole dostatno budi znati, da je ove godine došao k nam kotarski nadzornik baš u nedjelju poslije podne. Posla po selu jedno djece vikati: Tko polazi školu, neka dodje odmah u školu, jerho je izpit (!). Možete razumjeti, da je išao tko je htio; čuo sam, da petorica. Pa znate, koliko je u svemu, uručnāv pohod učinjen učitelju, stao ovdje gosp. kotarski nadzornik? Jednu uru! Ljep zaista morao je biti izpit i gosp. nadzornik mogao je učiniti si pojam o napredku.

Kad je pako lani i ove godine ovdje bio pokrajinski gosp. nadzornik, nije imao sreće viditi nit jednoga djaka, a neznam u kakovom redu je našao, ako se je potrudio razviditi, školske zapisnike. Valjda u dobru, jer se stupa starim putem.

Jadni novei, što za takovu školu plaća obćina i pokrajina, dapače jadni seljani, koji svojimi žulji uzdržuju tu školu, u kojoj se kroz četiri godine djeca nenauee ni dobro čitati ni pisati!

Kako čujem, novom školskom godinom, misli se učiniti pravilnija ova škola, pa da će biti dva učitelja, a to je i nužno; da će biti i ženska škola, ali gdje će biti učiona? koji će bit učitelji i učiteljica?

Da nebudem predrag, do drugoga puta prekidam, jer itako neimam vremena.

Pogled po svijetu.

U Trstu 15. augusta 1878.

Ovaj ćemo se put u kratko pogovoriti. Iz Beča ništa nova. Iz Ugarske isto tako, samo što je na birališćih nadvladala vladina stranka, akoprem je tu i tamo i u nekoje uplivne ljude izgubio narod svoje povjerenje. Tako je n. p. ministar predsjednik Tisza propao u Debrecinu, najljućem magjarskom gradu u svoj Ugarskoj; al je zato, osim na nekojih drugih birališćih, bio izabran i na Riēci, da kako po naruci.

Taj debrecinski događaj znamenje, da su Magjari koliko oholi toliko sliēpi, jer su tim neizborom htjeli pokazati, da oni neodobrovaju sadašnje vanjske politike. Sirote, oni misle, da joj je kriv njihov Tisza; a ono nije ni koliko Sultan u Carigradu. Samo malo po malo hoće se morat Magjari naučiti, da je nestalo za uvjek onih crnih poganskih vremenah, kad je jedan narod nad drugim gospodovao. Neka jednom propade sasvim tursko gospodstvo u Europi, pa je propalo i magjarsko u Ugarskoj. Tu neće biti onda drugog izbora, nego izjednačiti se sa drugim outje narod. Da kako, da će još dotle

mnogo vode Dunavom protēci, ali to će se ipak jednom dogoditi.

I u Hrvatskoj su ovih danah saborski izbori. Naši će se stari citatelji začuditi, što mi to tako mirno javljamo, kad nismo u neko doba imali dosta vatrenih riečih, da pomognemo, koliko je u nas stajalo, pripraviti narod hrvatski na tu svečanu prigodu. Ali i to ima svoj uzrok, a taj jest, da je sad, hvala Bogu, narodnoj stranci osigurana pobjeda, buduē da druge stranke u zemlji i neima; jer i tako zvana oposicija nije drugo, nego prednja il zadnja četa, neznamo kako bi bolje rekli, ole iste stranke. Ipak mislimo, da je za sada bolje, da ova četa ostane u pričuvi; ali zato očekujemo, da novo narodno zastupstvo bude svakako življe od staroga. Ako se nevaramo, narod od svog zastupstva netraži za sada drugo, nego da Magjari poštuju nagodbene zakone, jer da jih ima mnogo, koji se baš bezobzirno gaze. Nebudu li htjeli, eno onda u vatri i same pričuve!

Mi smo danas zaronili u ovaj vojnički način govora, jer nam lebde pred očima Bosna i Hercegovina, gdje leće krv kano u pravu ratu. Turci Bosnjanci oprli se carskoj vojsci, pa gdje god mogu, s njom se počarkaju. Tako su n. p. kod Maglaju, a i na nekojih drugih mjestih, zasvjeločili svoje staro junačtvo i svoju tursku prevejanost, dapače gotovu nevjeru. A što je još gore, pristaje uza nje i sama regularna turska vojska, koja već u Bosni učina ni glave ni zapovjednika. Dapače kao da ga neima samo prividno, jer je sva prilika, da je taj turski odpor naručen iz Carigrada. Ali badava, jer će naša vojska ipak biti za koji par danah u Sarajevu. I to tim sigurnije, što se sad tamo neradi samo o zaposjednuću onih zemaljah, nego i o časti našega oružja, koja jednako na srđeu lezi svim austrijskim narodom, pa i njihovim sinovom, našim tamo vojnukom. Nego i ova krv, koja se prolila i koja će se još proliti, ima svoje veliko historičko znamenovanje. Na tu će se krk jednomo Austrija pozivati u svom postupanju sa bosanskimi begovi i sa carigradskom diplomacijom; na tu će se krk pozivati i bosanski i hercegovići stanovnici, ako bi ikada komu u Austriji palo na um, da onima zemljama vlada na njemačku il na magjarsku. Dosad su naši doprli sa gornje strane do Banjaluke, Travnikah, zbornika, Jajca, Vranduka i Zenice, a sa dolnje do Mostara. U Sarajevu je neki Hadži Loja Čurčić, zanešen Turčin, koji buni i neka prosti turski i kršćanski narod proti Austriji. Srbija i Crna Gora sav taj posao gledaju mirno sa strane. Arbanasi su se stopram sad sjētili, da ima negdje i njih na srietu, pa se nude turskoj vladi proti Grčkoj, Srbiji, Crnoj Gori i samoj Austriji.

Nasi će se citatelji spominjati, kako je ono u Njemačkoj Bismark bio naručio u parlamentu teške zakone proti katoličkoj crkvi, pa kako su usljed tih zakonah bili progonjeni više manje svi njemački biskupi, a nebrojene njemačke crkve ostale bez svećenikah. Te zakone i to progonostvo nazivali su tamo prosvjetnom borbom. Crkva je prosila i molila, neka se ti zakoni promiēne, jer da jih nijedan katolik nemože ovršivati, ako će da ostave pravim katolikom. Nu Bismark je na te molbe oholo odgovarao: Nećemo, podajte se, poštuje zakone svoje zemlje. Crkva je trpila i mučala, čekajue, da joj svanu, kako uvjek, ljepši dani. I eto, ti su joj dani odskora i svanuli, jer su sam car Vilim i knez Bismark zaželili, pomiriti se s crkvom, pa se sad o tom dogovoraју s papinim poslanikom. Što jih je sklonulo na to pomirenje? Vele, da obćinulo nevierstvo i strašna pokvarenost, koja se pojavila u njemačkom narodu tako, da mu prieti nekakvim prosvje-

ćenim divljačtvom. A i mora, jer ljudi bez Boga, bili oni još izobraženiji, nisu nego životinje. Proti tim divljakom dakle hoće sad da vojuje Bismark, zato mu treba pomoć i katoličkoga u Njemačkoj pučanstva. Tako su eto i za to stvari okrenule na bolje po katoličku tamo crkvu. U Njemačkoj se dakle još i sad nije prosvjetni bojak, samo nešto u drugom značenju.

U Rimu je umro papin tajnik, kardinal Franchi, a na njegovo je mjesto stupio kardinal Nina. Mudrost i opreznost, kojom Papa Lav XIII. vodi i ravna svetu crkvu, priznavu crkveni prijatelji i neprijatelji; što je tim utješiteljnije u ovo naše mutno i razvrćeno doba, jer je rimska stolica jedino utišćie duševnog svjetskog poredka i božanstvenog na zemlji ugleda.

Slav. e. k. Ravnateljstvu Poštah u Trstu.

Slavno Ravnateljstvo!

Buduē da je to slavno e. k. Ravnateljstvo bilo toli uljudno, te je njemačkim i talijanskim roditeljem, koji imadu sinovah, što lju krk u Bosni i Hercegovini za cura i domovinu, naznaēilo, kako i kamo imadu listove slati, da je njihova draga djetca ločno primu: želimo znati, kad će se i hrvatskim u Istri roditeljem taj vele potrebiti naputak objaviti, da se i oni znadu ravnati u toj prevaznoji za nje stvari, jerho ni njim nestoji manje do krvi i života svojih sinovah nego Niemcem i Talijanom.

U Trstu 16. augusta 1878.

UREDNICTVO „NAŠE SLOGE.“

Franina i Jurina.

Fr. Jure, čuješ ēa iz Bosno?
Ju. Čujem neē. Neki govore, da neēe proē lišo, kako sino misleli; Svo katogod se moraju potue.
Fr. Ter ja nisam nigdar mislet, da ēo brz krvi proē. S vojskani smo Bosnu zgubili, s vojskani ju je treba dohit.
Ju. Jo istina, kej! Jur da ju je nekada svu kralj Matijaš bil zol, pak su ju opeta bil zgubili.

Što imaš raditi svakoga mjeseca u vinogradu, u vrtu i u voćnjaku.

MJESECA KOLOVOZA.

U ovom mjesecu svu travu, koja u vinogradu postoji, poženi i iznašaj ju iz istog. Prosvrži rogve (mladiće), nakoli i poreži traovo (panje); koji su se srušili. Vinograde ilovasta zemljišta po treći put prekopaј, paže, da štetu sam sebi ili drugom na grozdovih ne naneseš.

Gdje je po vinogradu gospodarsko bilje (n. p. grašica, hoјidn, hob itd) posijano poradi gnoјitē, treba takovo sad poraliti i podkopati s tim dodatkom, da grozdovo ne ozleđiš.

Ovo zeleno biljavno gnoјivo preparujuēi mnogi umni i praktični gospodari; pa zato ga i ja Vani, hrvatski poljodjelci, ev podajem na uvaženje, jer sam višegodišnjim iskustvom izkusio, da pravo imaju, što preporučuju.

U ovom mjesecu takodjer češ dobro učinit, ako klaštriš lišće od jalēa, u supćica na 32 c. m. t 16 c. m. debele. Ovo je vrlo korisno za povajljanje trsa i grobenćianja u jame podmatnuti i podkopati, kao podlogu, pošto so mnogo gnoјa prištedi, dočim koristi mnogo dobijes.

Ovo što rekoh vrlo gospodaron preporučam! I ovog mjeseca lieči grozdje, ako ti se na istomu pokaže pljesan, sa sumpornim cvietom.

U vrtu. — U ovom mjesecu vlage, hvala Bogu, u zemlji dosta imademo, zato presadju svakovrstno povrće, osobito zimsko. — Sij na novo spinacū, bielu kapulu, glavatu salatu (lošćiku). Ako si zakasnio bielu repu sijati, sijju odmah, buduē si još na vrijeme. — Ovo što napomenutih vriedi osobito za braēn tetrijanica za nas Dalmatince. —

Jo li od crnog luka perje na tle opalo i isto se jur osušilo, tada ga odmah radi iz zemlja. Nu pazi, da ga prije dobro osušis i na suho mjesto u kuēi spraviš. Celer, zelju i rana rapa se okupa.

Sjeme zrielo obiraj od žute repe, pršuna, Cviklo itd. Istog treba dobro očistiti i na zraku osušiti i na promjnom mjestu spravit za daluju porabu. Dobro češ učinit, ako vira-pul preko zimo sjeme spravljeno dobro pomiešaš. Sjeme od krastavacah (kukumarah) valja kupiti.

Za voćnara. — Nastavlјaj pitomiti voćke sa pupovanjem na spavajuēe oko. — Za vlažna vremenā nastoj, da mlade cipe okopaј i od draēa ēisto držiš.

Višeput se događaju, da se voćarski vesak na stablu, koje je ciepljeno bilo, odtrgne i to od kiše ili vjetra. Čim si to opazio, treba odmah na novo sa svežim voskom nanazati, da kiša u ono uēi no može, jer bi u protivnom slučajn takove voćke trunut počele. —

Jo li su voćke prepuno voća, podbeđi grane, da se ne polome. — Sjemenje od ljetnog voća kupi, da ga za buduēe sijanje imaš gotovo. — Za velike suša zatavaj mlade voćke.

Jane kopaj za stabla, koja misliš ove jeseni saditi. —

Liepo te pozdravlјam! Troј N. Vezić.

Različite viesti.

Promjene u tričansko-koparskoј biskupiji. G. g. Josip Župjan do sad duh. pou. u Sežani je imenovao za kapelana u Tomaju; G. g. Franjo Matičić, do sad kapelan u Votovljah, ide za duh. pomoć. u Sežanu, a na mjesto mu pride G. g. Primož Subić, do sad kapelan u Koprivni. Umro je dne 12. ov. mj. 8. Otac Beno Delpin, Franjevac u Pazinu. P. U. M.

S. Križma. Prosvjetli gosp. Biskup J. Dobraia poliohit ēe i pedjelit sv. Križmu u sljedećih mjestih: Augusta dne 20. u Podgrajbah; 21. u 22. u Jelsanbah; 23. u Klani; 24. i 25. u Kastvu; 26. u Bergudu; 27. u Vepincu; 29. u Beršću; 30. u Moščenicah; 31. Aug. i 1. Septembra u Lovranu; 2. na Voloskom.

Preč. g. Dr. Ivan Glavinā, župnik kod starog sv. Antona u Trstu i počastni kanonik Kapitula tričanskog, rođen u Borštu u Istri kraj Trsta dne 13. aprila 1828. postao je biskupom Porečko-Pulskoј biskupije u Istri. Želimo od srđea tomu našemu zemljaku dugo i sretno vladauje tih dvih starih i važnih biskupijah!

Iz programa pazinske gimnazije, što nam ga je poslalo ono slavno ravnateljstvo, vadimo, da je ljetos ono gimnaziju zajedno sa pripravnicom polozilo 129 djakah, i to, po narodnosti: 6 Njemaćah, 76 Talijanah, 37 Hrvatah i 2 Slovencah. Hrvatah u obće vidimo još uvjek manje, nego bi jih u istinu imalo biti. Jo li tomu uzrok, što naši ljudi nemare pošljati svoje djetce u latinsko škole;

Ju. Frane, ēa ti se vidi od zadnje sednice va Kastvo?
Fr. A ēa mi se vidi! Ja sam bil tamo, ma nevjerojem sam svjedomu odu.
Ju. Ca neverujes? Ter sam i ja bil tamo, pak ēu ti ja morda razumaēiti, ēa neuznaš.
Fr. On kumesariē od Juntē je valjda ono nemski neē govoril?
Ju. Aj ni, leh talijanski!
Fr. Aj ni, leh nemski!
Ju. Aj ni nemski, ma ni talijanski!
Fr. Tako je morda tuđeski!
Ju. Aj neka ju, kako ēe, mi ga nismo razumeli!
Fr. Aj bim ju ja pašaporat podpisal.
Ju. Aj bim i ja, zaē mu ni oude mesto, kad misli, da se jo na tovari nameril!

Ju. Ca on rečki Balanān blazni, da su Rečani sami goli Talijani?
Fr. Goli su, a Talijani neznam koliko su.
Ju. Aj znam ja, zaē sam deset lot v Reko bačvaril, pak mi ni bilo treba talijanski se navadati; a moja pokojna teta Marica, Bog ju pomiluj, je dvajset lot na rečkoj placu kruh prodavala, pak se ni talijanski navadila, akoprem ni bila baš tupo glavi; a da su Rečani Talijani, kako su n. p. Benedicani, bi bila voljar ēa zapametila, da je još sto pući tupeja neg oni ki va tu krivi rečki Balanān pišu.
Fr. Ma i ja tako mislim, i to vidi svaki — kega pred večer noē nestigne! —

il što možda mnogi taj svoju hrvatsku narodnost, pak su upisani u Talijane mjesto u Hrvate? Bilo ovako il onako, nije utješljivo ni jedno ni drugo. Nemožemo nikako razumjeti, za što se u pripravnici učni nauk kršćanski u talijanskom jeziku, već ako nisu u njoj svi sami čisti Talijani, kao što mislimo da nisu; pa ako nisu, zašto se Hrvatima nepredaje hrvatski taj prosvažen predmet za moralno odgojenje svagdje srca, pa i to naše narodno naše. Ljetos je na taj gimnaziji bio za prvi put izpit zrelosti. Od 3 djaka, što su mu so podvrgla, 2 su dobila svjedočnu zrelosti, a 1 zrelosti sa odlikom. U svoja vrijeme hoćemo štampati Oglas, tiući so novo školsko godine, koja počima 1. oktobra.

Riečka hrvatska gimnazija. Slavno naučiteljstvo riečke hrvatske gimnazije dostavilo nam je i ljetos svoj program, iz kojeg doznajemo, da je ovo prošle školske godine bilo na onoj gimnaziji 196 djakoh, dnlke 20 višo nego lani. Iz Istre i kvarnerskih Otokoh bilo jih je 19, iz riečkog grada sa kotarom 57. Ostali su svi iz Hrvatske, osim 2 iz Češke i 4 iz Kranjske. U programu ima veći zanimiva razprava o petroliju od profesora Antuna Korlevića. Ako ikako, to se mi radujemo napredku hrvatske riečke gimnazije, a ona, hvata Bogu, i napreduje baš liepo.

Hrvatski gimnazij u Sinju u Dalmaciji na veliku štetu našega naroda, bje ukimnt 27. lipnja tek godine.

U Trstu prošloga so mjeseca rodilo 186 muških i 187 ženskih. — Preminulo je 143 muških i 143 ženskih. Najviše jih je preminulo 26 i najmanje 3 na dan. Viećenst so 116 paroh i 1 civilni. Najveća toplina dosjela je 30 stupanjah, najmanja 12. Pojele so 1257 volovoh, 166 kravah, 1778 teletoh, 694 skopca, 3255 janjehoh i 4 konji.

Skupščina austrijskih pčelaroh bit so ovo godine u Greifswaldu u Pomoraniji i to od 10 do 13 rujna.

Uz naše vojske u Bosnu proslavila su mnoga mjesta i gradovi po Hrvatskoj razsvjetani, gravaujom mužarah, gospodskimi stovih itd.

Austrijska vojska, koja pristvaja Bosnu i Hercegovinu broji 63½ batalijuna, 20 kompanijah, 12½ eskvadrona i 128 topovoh; vojnikoh ima 94.233, te 31.395 konjah. Kako so čuju, kani se odpremiti tamo još vojnikoh.

Klek, zaliev na turskoj međi u Dalmaciji, zaprla je naša vlada za neko vrijeme brodovom. Po noći nesmie nijedan brod u ta zaliev, a kroz dan samo dopušćenjem i pratnjom odlučena pilota.

Riečka "Blancina" u broju od 30 srpnja ima dug blaak, gdje govori, da se naša Hrvatska želje izpunjuje glede Bosne i Hercegovine (Bog zna! Ured.) to zahtijeva, da se već jednaput zakonom izreče, da Rieka neima više računa s Hrvatskom. Mi mislimo, da će se ta stvar prije na drugu "blancinu" postaviti, nego li se nekome želja izpunji.

Primorska ljetovna dosad u Kraljevici, gdje se je liepih knjigah nastampalo i izdavalna novina "Primorac", premjestiti će so na Šušak pri Rieci, jer je tako odlučila izvauredna glavna skupščina od 28 srpnja.

OTVORENO PISMO

Poglavicom Gospodinu Dr. Hijacintu Petrisu, c. kr. kotarskomu kapitani na Voloskom.

Poglaviti Gospodine!

Dne 5. ovoga mjeseca usudio se je Juntin povjerenik za pregledanje obćinskih računah u Kastvu, progovoriti talijanski pred skupščinu obćinskim zastupstvom, gdje on neima prava ni hrvatski govornik.

Dotjeran dva puta do mućanja, taj gospodin hotio je opravdati svoj postupak riećima: "Signori, siamo nell'Istria!".
Mi, koji ondje prisutni bijasmo, nismo trebali poduke od njegove strane, jer znamo dobro, da Kastav nije u Puljizkoj. Nego onomu gospodinu treba dati lekiju.

Vi ćete nam, Poglaviti Gospodine, pristojati tuđ, pak četo mu zakonitim putem sami dati lekiju, kako se ina vladati u državi, koja postojna hrvatsku narodnost, u obćini, kojoj je po davnju odluki uređovni jezik hrvatski, u puku, gdje si je onaj gospodin kruha našao, i u narodnu, koji je sada više nego ikada pripravan braniti svoje.

Za mnoge druge i za se odličnim stavljenjem
U Klani, 10. augusta 1878.

M. Laginja
ltd. prava

*) Za ova pisma urad. neodgorara, nego u koliko ga zakon dozli.

OSMRTNICA.

Niko Kevašić, rodom iz Nerezih na otoku Braču u Dalmaciji, preminu ovdje u Trstu dne 6. tekućega mjeseca u 65. godini svojega vjeka.

Akoproem živeć u svietu bijaše u svakidajnoj pogibelji, da izgubi pravu vjern i svoju narodnost, ipak je sačuvać čistu i neoskvrjenu svoju savjest, ostavić do smrti u ljubavi prama Bogu i iskrajnom, te pravim i iskrenim rodoljubom. Nadareu uzvišenom umom, skupio je svojim marljivim radom liepo bogatstvo, kojim je neprestano pomagao ne samo svoju rodbinu, nego i strane ljude. Promicao je domodonee podhvato te činom to mudrim sarjetom. Bio je darežljiv i milostiv naprama ubogim, dobar svjetovatelj i vjeran prijatelj, bez tašćine i slavohleplja.

Njemu neka Bog daruje pokoj vječni, a njegovoj razveljenoj supruzi Anki onu u žalosti utjehu, koja proizlazi iz njegovih dobrih djelah.

U Trstu 10. augusta 1878.

Nekoji njegovi znanci i prijatelji.

Pregled tršćanskoga tržišća.

dne 14. Augusta 1878.

	OD	DO
	(for.) mē.	(for.) mē.
Vosak primorski i ugaraki za 100 kg	120	132
Kafa Portoriko	80	90
S Dalmago	70	80
Rlo polag vrtil	37	37
Cukar austriljski	35	35
tućnat	35	35
Crnotje trava bitulno (Orizantozom)	23	132
Narandno skrjinjen	9	10
Karube puljezko		
lovančansko		13
dalmatinsko		
Smokve Kalamata puljezko	7	10
Limuni skrjinjena	7	10
Bademski liti mandalo pajl. za 100 kg	108	120
dalmatinsko		
Lešnjač	25	28
Šljiva	24	37
Pšentca ruska	10	11
ugarska	10	11
galaska	11	—
Kukuruz (turkija) mlak		
ugarski	6 50	7
Raž	8	8 50
Ječam	7 50	8 50
Zob ugarska	7 50	8
arbanaska	6 50	7
Časulj (fazol), polag vrtil		
roba	13	15
Dob	—	—
Leća	12	14
Oriž talijanski	16 50	24
singovski (kinjski)	17	17 50
Vuna bosanska	125	110
moraska	114	120
arbanaska	114	120
istarska	114	120
Dasko karuško polovica	42	94
Stajarska	44	95
Greda	12	14 00
bukovica	8	12 50
Ujja italij. niže vrtil. za 100 kg	53	58
najbolje	70	80
srednjog vrtil		
dalmatinsko	53	—
istarsko		
Kameno niže u barilah i kasulah	13	50
Kola strojna naško	178	200
niže voljezo naško	107	134
dala., ist. i bos.	122	117
janjeće naško. za 100 kom.	85	105
dalmatinsko		
korja	—	75
zvućno sliho	—	58
zvočja za 110 kamoloh, u srebru	23	27
Bakalar	26	36
Sardolo i baril	16	24
Vitriol modri. za 100 kg	28	—
zeleni	5 50	6
Maslo	70	91
Loj dalmatinski i naški	14 50	—
Solo		
Mast (salo raztopljeno)	19 50	30
Slauina	11	39
Rakija otolitar (100 litarah)		
Gaklije istarski. za 100 kg	26	—
Raj paški	9	9 25
Lisje istarski	8	9
Roćo od jaroviko	15	16 50
Vinsko argentino (Orizpala) sploh	31	46
Med	30	35
Lauber (jabučico od jaroviko)	13	16
Pakal baril od 100 kg	3 75	4
Cunje (strace)	17 25	23 25
Katram dalmat.		

LESTNICA.

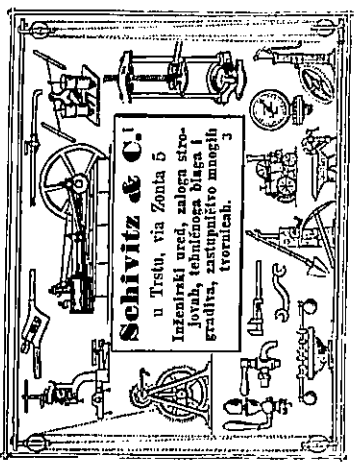
Gosp. dopisniku iz Ugarske: Nemojte nam u grieh upisati, što nismo probieli vašega dopisa. U predposlednjem broju mogli ste so osvjedočiti, što nam so čini pravo, što krivo, a sve drugo mogu učiniti sami obćinari, ako

su složni. — P. n. g. Urlicu Ivanoviću Grgu, učitelju: Poslatu nam predplatu primismo.

Ték Novacah polag Borse u Trstu
od 1—15. Augusta 1878.

Duo	Car. dnlak (ceklini)	Napoloni	Liro ster.	Prđ srebr. bro (agio)	Duo	Car. dnlak (ceklini)	Napoloni	Liro ster.	Prđ srebr. bro (agio)
1	5.41	0.10	11.43	100.38	0	5.30	0.28	11.00	101.95
2	5.41	0.18	11.45	100.50	0	5.30	0.28	—	101.25
3	5.43	0.21	11.50	101	11	—	—	—	—
4	—	—	—	—	12	5.19	0.29	—	101.25
5	5.45	0.22	—	101.23	13	—	—	—	—
6	5.46	0.23	—	101.25	14	—	—	—	—
7	5.50	0.29	11.58	101.25	15	—	—	—	—
8	—	0.29	11.62	101.25	16	—	—	—	—

OGLAS.

NADARENI
LUČ.-LIEKARNIČKI OBRтни ZAVOD
KARLA ZANETTI-a u Trstu.
Veliko razprodavaliste domaćih i stranih osebujućih sa tvornicom plinastih vodah te ljekarnami u TRSTU, PORECU i GORICI.

Menotti-ovi sladišći — so nijednoga odpravljenojeh prona našli za kasulj. Nedrogljoso odpravljeno. **Tko nezdravji, boće mu se novel povratiti.** Ovi dragocjeni utajiteljni sladišći su u svojoj bitnosti za liećenje pruhah i osobito zdrastveni, jer savršeni od prvih liekovitih rastlinah. Uzimaju se s najboljim uspjehom proti grebitu nazobno kasulju, toll umah s početka kol kad so već ukoronilo, onda proti bolest od grla, proti rolni (grippe), zapali grla i žljezdatih, proti pomaućanju glasa; izvise pomauć i neodsljivce.

Čisto ulje od treskih jetarah (Olio di fegato di merluza puro) izvadjeno za sirova u Americi na račun K. Zanetti-a ljekarnika u Trstu. Ljek komu neima para proti suhoj boli, proti ulegu, guknu liti zalievu, pokosteli (cervico delto ossa), protiviti liti bolcu, proti cignati liti muhi, protivuć mackreće, slabih, marnarosti, bolni, koloinu bolestin, bolestim jetarah itd. Moje trokutno staklenice imadu u sinku odjelno moju ime (Olio Fegato Merluza di Carlo Zanetti, s tega nije jih moć pogrešno zamieniti u imadu, ako i trokutnim, što so prodaju pod drugim imeni.

Izvadine od Tamarinda, jedino što su bile udarene na raznih izložbah, najbolji i najuspješniji liek proti grizl kao i najuspješnije sredstvo za uitanje hladjenog bolnika. — Opazka: Vajta paziti da nebuđu patvorene.

Čistiteljni bobice iliti pilule od glorioznoga padarskoga prof. Giacomi-a, što so već otiehl 35 god. traže i uzimaju proti suljevom liti krravici, turobnosti, tropsku sraca, zapeli jetarah i sluzeno, sumenju usih lid.

Hoffmannova voda proti zubobolji i najljucija zubobolja prestano namah jednom jednokom kapljenom oro rodu, kad so na pamaku liti bućaknu tu i skrbotino bolna zuba.

Liek protu-groznici od Dra. More komu neima para proti toj boli.

Čelujakova žest (Spirito di Melissa) bosogojni Carmelitah u Mleticah.

Sladiliste svih rudnih vodah sa jamstvom da su sviće i prave — Predmeti pružećvine Renarski strojevci — Podpasai — Pružeć bjećne liti čarape itd. — Jedina oneopatićna sredijuna ljekarna.

Stvki lunj oko na patvorjenje. — Prodaje so na veliku u luč-obrtinom zavodu KARLA ZANETTI-a u Trstu, Via Nuova N. 27, sveobćeg skladistara za Trst, Primorje, Dalmaciju, Grčku, Egipat i Tarsku.

SKLADIŠTA: U Kopru kod Giovannini-a — Motovunu kod Matejeića — Spiljetu kod Toćela — Poreću k Igei — Rovinju kod Agallina — Pulu kod Wassermann-a — Riecl kod Prodana-i — Catti-a — Lošnjegu kod Orlandea — Zadrugu kod Androvića-a — Sibeniku kod Mistura — Buzetu kod Farinoni-a — Tršćicu (Monfalcone) kod Fumagalli-a — Rouchet kod Patuno — Cervignanu kod Lavisoni-a i u svih prvih ljekarnah evropjskih.

OGLAS.

Jedna vrijedna obitelj u Gorici želi davati ud dobre vryete hranu i stan u svojoj kući muškoj il ženskoj djeci. Stanovanje nahodi se u prikladnu i zdravu mjestu blizu skolah. Obavješćenja mogu se dobiti kod gospoje Alojzije Galzic, via Farneto, u bivšoj žendarmoskoj kući F. pod.

Grjena bof, kašalj, hreputavica, promuklost, nazob, zadavica, rora, zapala ustih lid.

NADARENIH
Prendinievih Sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)

Što jih gotovi P. Prendini lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomauć učiteljom, propozicijom lid. Prendinievih kašljoh noćih, naravno jutarnjo hreputavice i gretih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem otih sladišćah.

Opazka: Vajta se paziti od varalioch, koji je panakuljaju. Zato valja vryć plati **Prendinievih Sladkišah** (**Pastiglie Prendini**) te gietati, da budu na omotku kutilice (skatoli) moć podpis. Svaki komad tih sladišćah ima utisnuto na jednoj strani **Pastiglie** a na drugoj **Prendini**.

Člona 30 novć. kutiljci zajedno sa naputkom.

Prodaju se u **Prendini-ovoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste)**. — A Livan Trsta dobivaju se: na Rieci kod Troiana ljekarnika i kod Jechela i Pavlića mrovljara; — u Gorici kod Zanetti-a, Pontoni-a, Kerpana i Kirnera; — u Puli kod Wassermann ljekar. i Selrlinera mrovljara; — u Malom Lozuvu kod Vrlani-a; — u Pazini kod Llonu; — u Zadru kod Borčića i Herpetić-a; — u Sibeniku kod Borosa i Mistura; — u Spiljetu kod Vajla; — u Korčuli kod Zanetti-a; — **Miskarski** kod Poljana-a i u svih boljih ljekarnah liti Specijaljah. 23

Okrepna židćina za konje. Ora žest uzdržl konjo da skrajno starosti u jekosti i krieposti. Ona je dobra i proti mnogim ljudskim bolestin. a naimo proti ulogu (kostobolji i bodrobolji).

Francuska žest i morska sol od **William-a Lecu.** Kućno sredstvo proti apuriti, žilobolji, otiehl zlećicah kao i proti zubobolji, gdje je omlah bolje, čim se samo izvana njom lieo namsće, omd kad so teko gdje natuće il porože. Nijelna obitelj nebi imala biti bez ovoga sredstva, koje je toll ljekarino, a stoji toll malo.

Uširjeji od Dra. **Eguizera,** što so mogu rabiti bez tuđje pomoći.

Breselanski ostrizki staro i skućeno sredstvo proti svakovrstnoj kostobolji kao takoljer proti natući.

Ulje od treskih jetarah (sa jednoljećuom) prigotovljeno po lučbaru i ljekarniku K. Zanetti-u u Trstu. Ovi je najbolje sredstvo proti slabosti, kad so bolnik pridigne poslje težke bolesti, omd proti stal i kostih lid. Svaka osoba ima u sebi dva zrna jednoljeća.

Prava žiljeva voda (Vera Aqua di Giallo) za gospoje od **Panacchia-i**, poručena papićkog lučbara. Kriepost ovo vode jest jolna od najosobitijih. Ona podaje puti takovu mekmost i nijednost, kakva je obično za najljepših mladih godinah, to čini da izčirano za najljepših mladih godinah i otvato grobnost. Nijedna gospoje, kojoj je mila krasota i cislota puti, nebi imala biti bez ovo žiljeve vode, koja parada postaje obćenitom.

Orižov nepipiljivi prah bieo i razvijeć boje za gospoje. Omet po to norićah.

Bobice Hiedlingerova na malo i na veliko.

Samotoćno skoćeovo ulje bez ikakva ni duha ni teća, čisti što brzo i bor sraka bol. Ove so ulje nikad nepokvari, zato bi ga moralno imati svaka kuća po koje staklenice, ali i bez ove odmah pomoći. Staklenice po 20 not.